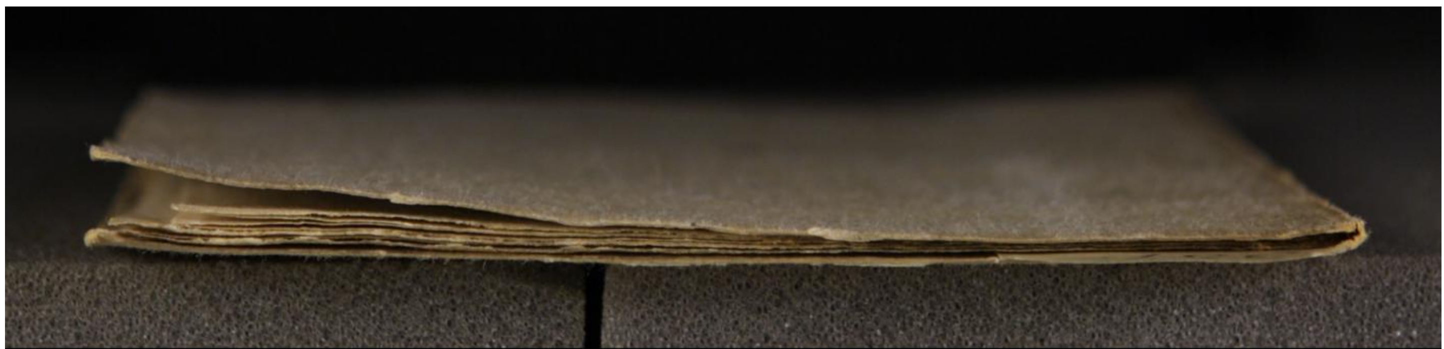

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 357 8° (LN 776)

DA-BOX

ASSERTIONES DE PROHIBITIONE IMAGINUM ET idolorum propositæ in disputationem.

à

Nicolao Hemmingio,

in Septemb. Anno 1568.

HAFNIÆ,
Excudebat Laurentius Benedictus
1568.

1.

EX DOMINI Exodi 20. hæc eſt: Non facies tibi ſculptile, neque omnem ſimilitudinem, quæ eſt in cœlo deſuper, & quæ eſt in terra deorſum, nec eorum quæ ſunt in aquis ſub terra. Non adorabis ea. Ego ſum enim Dominus Deus tuus.

2.

Tria hac lege prohibentur. Primum, ne Deum vlla effigie exprimere tentemus. Effigies enim Dei manu hominis expreſſa, cedit in contumeliam diuinæ maieſtatis. Nam cùm Deus ſit expers corporis, inuiſibilis & infinitus: & effigies omnis ex materia corporea ſit, viſibilis, & terminis clauſa: fieri non poteſt ſine contumelia Dei, velle effigiem Dei manu exprimere.

3.

Secundum quod prohibetur, eſt ne incuruemus nos coram vllo idolo religionis cauſa. Nam cùm ex duplici natura compoſiti ſumus, anima & corpore, vtrunq; debemus Deo, vcz cultum interiorem animæ, & exteriorem corporis.

4.

Qui ergo corpore proſternit ſe coram idolis religionis ergò, inuertit naturæ ordinem, ſubijciens ſe infra creaturas. Deinde ſacrilegium committit, tribuens creaturæ cultum, qui ſoli creatori debetur.

5.

Tertium quod hac lege prohibetur, eſt ne animo fingas tibi Deum, qui non eſt deus. Et ne animo neges eſſe Deum, qui reuera eſt deus. Id quod & Ethnici

nici fecerunt, qui multitudinem deorum introduxerunt, & Hæretici, qui siue circa diuinitatis eßentiam, siue circa personarum distinctionem, siue circa voluntatem diuinæ maiestatis errauerunt.

6.

Cur autem Diabolus inuexerit idola in mundum, & quæ fuerit eorum prima occasio, Sap: 14. exponitur, ita enim ait Sapiens.

7.

In opificio Dei ad abominationem sunt deformata Simulachra, ad offensionem animis hominum, ad laqueum pedibus insipientum inijciendum.

8.

Initium enim scortationis (id est idololatriæ) excogitatio simulachrorum est, atq; eorundem inuentio, Vitæ

corruptela. Neque enim ab initio erant, neque in æternum erunt. Quippe hominum ambitione in mundum ſunt introducta.

9.

Cum his conſentiunt multæ prophetarum conciones, quæ abominationem idolorum extremè damnant, vt quæ homines paulatim à vero Deo abducant.

10.

Quid dico de prophetis? Imo & Ethnici ſaniores ſimulachra Deorum abominati ſunt.

11.

Numa (vt Plutarchus refert) prohibuit Romanos exiſtimare imaginem Dei, aut hominis ſpeciem, aut animalis habere formam, propterea nefas eſse putabat, deterioribus meliora aſsimilare,

milare, nec aliter poſſe Deum percipi quàm intelligentia.

12.

Varro acutiſſimus atq; doctiſſimus author (teſte Aug:) dicit antiquos Romanos pluſquâm annos 170. *Deos ſine ſimulachro coluiſſe. Quòd ſi adhuc (inquit) manſiſſet, caſtius Dij obſeruarentur. Cuius ſententiæ ſuæ teſtem adhibet inter cætera gentem Iudæam. Nec dubitat eum locum ita concludere, vt dicat. Qui primi ſimulachra Deorum populis poſuerunt, eos ciuitatibus ſuis & metum dempſiſſe, & errorem addidiſſe.*

13.

Ante annum domini 427. *Sancti patres qui doctrinam ſine pontificijs corruptelis retinuerunt, nulla planè*

Simu-

Simulachra in templis Christianorum esse permiserunt. Sciuerunt quanti damni occasionem olim præbuißent Simulachra.

14.

Verùm posterior ætas paulatim deficiens à puritate doctrinæ, imagines & simulachra inuexit in ecclesiam, non sine magna & imperiorum ruina, & veræ religionis iactura.

15.

Etsi autem consilium eorum, qui primum pinxerunt imagines in templis Christianorum, non fuit peßimum: Tamen procedente tempore error auctus est, & idololatria per Romanos pontifices contra græcos est defensa.

16.

Et tandem eò perducta est res, quòd præcipua pars cultus diuini collocata fuerit

fuerit in cultura simulachrorum: Id quod in regno antichristi videre est.

17.

Porro ne quis artem pingendi & sculpendi prohibitione imaginum & idolorum damnari existimet, conferat legem prohibitionis cum alijs præceptis, & exemplis scripturæ, quibus aliquæ imagines, & simulachra approbantur.

18.

Mandatum Dei est Exod. 25. Duos cherubim aureos facies ex vtraq́; parte propitiatorij. Fuerunt autem Cherubim alatæ imagines in quibus hominis species præualebat. Hos postea Solomon in suo templo curauit fieri, ad exemplar eorum qui fuerunt in tabernaculo.

19.

Solomon in fabrica templi, boues ſculpi mandauerat. Ita enim legimus, 2. Paral. 4. Similitudo quoq; boum erat ſubter illud. Item duo ordines erant boum fuſorum.

20.

Ex hoc mandato Dei, & exemplo Solomonis efficitur, quòd imagines & ſimulachra non prohibeantur ἁπλῶς & ſimpliciter: Sed ſecundum quid, vt loquuntur in Scholis.

21.

Prohibentur ergo tribus de cauſis. Prima, cùm rem non tantum non repræſentant, ſed eius maieſtatem lædunt. Vt cùm Deus pater pingitur, cana barba, in capite gerens triplicatam coronam, more pa-

paparum: Secunda, cùm proſtituun-
tur cultus ac venerationis cauſa, vt in papatu, quem vſum prophetæ paßim damnant: Tertia, ne ſint idololatriæ occaſiones, obſcurata tempore doctrina, quemadmodum fieri conſueuit.

22.

Porro cùm ex ijs quæ dicta ſunt manifeſtum ſit, non ſimpliciter prohiberi & damnari Simulachra, quæritur an poßit aliquis eße vſus non impius Simulachrorum.

23.

Triplex eſt in vniuerſum imaginum & ſimulachrorum vſus, vcz ſuperſtitioſus typicus & politicus.

Super-

24.

Superstitiosus vt contumeliosus in Deum & eius creaturas, solus damnatur verbo Dei.

25.

Typicus vsus in veteri testamento fuit, vt rem aliquam diuinam sub imagine rei incurrentis in oculos adumbraret. Veluti æneus serpens suspensus in deserto, adumbrabat Christum. Iohan. 3. Hic vsus tantisper fuit licitus, donec populus ægyptio more eũ adorare cœpit. Quod cùm videret Ezechias rex pius (haud dubiè admonitus à sanctis Dei prophetis, quorum officium erat voce damnare istam idolomaniam) illum confregit, relinquens omnibus regibus & principibus exemplum, vt & ipsi tollant instrumenta idololatriæ, ne impediatur verus Dei cultus, & caueant

ant ne posteris instrumenta relinquant impietatis.

26

Politicus vsus imaginum & simulachrorum est, cùm sine superstitione pinguntur imagines, aut fiunt simulachra alicuius vtilitatis gratia.

27.

Est autem hic politicus vsus triplex vcz. Historicus, Symbolicus, & ornatus causa inuentus. Hi donec manserint intra suos limites, nullo iure damnari possunt.

28.

Historicus vsus est, qui Historijs seruit, hoc est, qui ad intelligendas rectius rerum descriptiones, & ad memoriam rerum conseruandam facit. Hic vsus & in libris, & alibi licitus est.

29.

Symbolicus vſus, eſt qui de re alia quæ ſignificatur imagine, tanquàm ſymbolo intuentes admonet. Vt imago in moneta Cæſaris admonebat iudæos, quòd Cæſari eßent ſubiecti. Vnde Chriſtus infert: Date ergo quæ ſunt Cæſaris Cæſari: Eſt & hic vſus licitus, ſi non contaminatur aliunde.

30.

Ornatus cauſa inuentus vſus eſt, qui ornandi gratia ſine ſuperſtitione adhibetur. Hic etiam conceßus eſt, dummodo nulla ſuperſtitio acceſſerit.

QVÆSTIO.

Rectè ne fecit an non Ezechias rex, cùm eßet ciuilis magiſtratus, quòd

quòd mandato Dei, erectum æneum ſerpentem contriuerit.

